

Heden en toekomst van box 2 en box 3

Verslag van de debatmiddag van de Vereniging voor Belastingwetenschap over het heden en de toekomst van box 2 en box 3, gehouden op 7 december 2022 in Den Haag

mr. M.C.A. Scholten¹

1. Opening

Op 7 december 2022 vond de algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Belastingwetenschap plaats in Den Haag. Na een welkomstwoord en een aantal huishoudelijke mededelingen door Essers² en Kavelaars³, ving het debat aan met het thema 'Heden en toekomst van box 2 en box 3'. Het onderwerp werd ingeleid door Dusarduijn⁴, Kavelaars en Hoogwout⁵.

2. Wetenschappelijk gedeelte

2.1 Box 3 tot 2023 en de Overbruggingswet - Dusarduijn

Ter introductie van het onderwerp laat Dusarduijn een foto zien die op de website van de Belastingdienst staat, op een pagina over box 3.⁶ Volgens haar wordt door vormgevers goed nagedacht over de keuze voor een afbeelding. Ze benoemt dat op de foto drie vrouwelijke senioren te zien zijn en dat dit kennelijk de symboliek is voor box 3. De wandelende dame rechts op de foto wordt ingehaald door twee fietsers. Met een zeer zorgvuldige blik is te zien dat de wandelaar haar linker vuist gebald houdt. Volgens Dusarduijn staat de linkerhand spiritueel gezien voor de ziel en de emotie. Zij vraagt de aanwezigen wat zij denken dat de Belastingdienst met deze afbeelding wil zeggen. Na deze vraag gaat ze over op de inhoudelijke bespreking van box 3.

De Hoge Raad heeft in het kerst-arrest⁷ geoordeeld dat het box 3-regime - zoals dat sinds 2017 luidt - in strijd is met het eigendomsrecht en het gelijkheidsbeginsel. Dusarduijn zoomt in op de tekst van het arrest en haalt r.o. 3.6.1 aan:

“Voor degene die (...) door dit forfaitaire stelsel wordt geconfronteerd met een heffing naar een voordeel uit sparen en beleggen dat hoger is dan het werkelijk behaalde rendement leidt dit tot een schending van zijn door artikel 1 EP, in samenhang met artikel 14 EVRM, gewaarborgde rechten.”

Dusarduijn benadrukt dat de zin start met de woorden: 'voor degene die'. Dit betekent dat het niet alleen gaat om de spaarder, maar ook om de onsuccesvolle belegger die er niet in slaagt het forfaitaire rendement te behalen.

Voor het verleden (de belastingaanslagen die zien op de periode van 2017 tot en met 2022) geldt dat alleen aan bezwaarmakers compensatie wordt geboden.⁸ Dit rechtsherstel is opgenomen in de 'Wet

¹ M.C.A. Scholten is medewerker bij het wetenschappelijk bureau van de Hoge Raad. Deze bijdrage is op persoonlijke titel geschreven.

² P.H.J. Essers is hoogleraar belastingrecht aan Tilburg University, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en voorzitter van de Vereniging voor Belastingwetenschap.

³ P. Kavelaars is hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en penningmeester/secretaris van de Vereniging voor Belastingwetenschap.

⁴ S.M.H. Dusarduijn is universitair hoofddocent belastingrecht bij Tilburg University.

⁵ T.C. Hoogwout is verbonden aan het Fiscaal Economische Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

⁶ De afbeelding is opgenomen in de presentatie van Dusarduijn die te raadplegen is via het openbare gedeelte van de website van de Vereniging voor Belastingwetenschap (belastingwetenschap.nl – Bijeenkomsten – Ledenbijeenkomsten en debatmiddagen).

⁷ HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963, *BNB* 2022/27.

⁸ Voor nog niet onherroepelijk vaststaande en nog niet vastgestelde aanslagen is rechtsherstel opgenomen in het Besluit rechtsherstel box 3 (Besluit van 28 juni 2022, nr. 2022-176296, *Stcrt.* 2022, 17063).

rechtsherstel box 3', dat onderdeel is van het Belastingplan 2023.⁹ Voor het heden en de nabije toekomst (vanaf het belastingjaar 2023) geldt een 'Overbruggingswet'.¹⁰ Dusarduijn verwacht dat deze wet een lange levensduur zal hebben, nu nog onzeker is wanneer de voorgenomen belastingheffing op werkelijk rendement daadwerkelijk wordt ingevoerd.

De Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet zijn gebaseerd op forfaits waarbij wordt uitgegaan van drie soorten vermogen: banktegoeden, schulden en overige bezittingen. In feite is alleen het forfait voor sparen en dat voor schulden aangepast ten opzichte van het box 3-regime zoals dat vanaf 2017 gold. Volgens Dusarduijn heeft het kabinet bij dit rechtsherstel gedacht aan de kleine spaarder, terwijl in de hierboven opgenomen rechtsoverweging uit het kerst-arrest iets anders staat. Overigens lijken de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet inhoudelijk erg op elkaar. Een van de weinige verschillen is dat contant geld onder de Overbruggingswet in de categorie 'banktegoeden' valt, waaraan een laag forfaitair rendement is gekoppeld. In de Wet rechtsherstel box 3 valt het in de categorie 'overige bezittingen', met een hoger forfaitair percentage. Dusarduijn verwacht niet dat contant geld wordt opgegeven, en dan voegt deze categoriewijziging volgens haar weinig toe. In dat kader wijst zij nog op de recente beantwoording van de Kamervragen over zwartsparenders, waarin ook wordt ingegaan op het forfait dat geldt voor contanten.¹¹

De Staatssecretaris heeft aangegeven dat er met de drie vermogenscategorieën (banktegoeden, schulden en overige bezittingen) wordt uitgegaan van de werkelijke vermogensmix.¹² Dusarduijn is het daarmee oneens. De categorie 'overige bezittingen' is heel divers en omvat bijvoorbeeld obligaties, risicomijdende beleggingen, onroerend goed en vorderingen. Zij vindt dat deze bezittingen zo verschillend zijn dat niet kan worden volgehouden dat dit de werkelijke vermogensmix is. Daarnaast wijst zij op de uitgangspunten bij het vaststellen van het forfait voor de overige bezittingen. Dit is een zogenoemd combinatieforfait dat voor 53% bestaat uit het lange-termijnrendement op onroerende zaken, voor 33% uit het lange-termijnrendement op aandelen en voor 14% uit het lange-termijnrendement op obligaties. Dat wordt toegepast op de gehele categorie overige bezittingen. Dusarduijn is van mening dat deze werkwijze niet aansluit bij de werkelijkheid, onder meer omdat er cijfers bekend zijn waaruit blijkt dat slechts 25% van het box 3-vermogen uit onroerende zaken bestaat. Dit is niet in lijn met het oordeel van de Hoge Raad in het kerst-arrest, nu de onsuccesvolle belegger nog steeds kan worden benadeeld. Dit lijkt met name de obligatiehouder te zijn. Die haalt bij lange na niet het rendement van art. 10.6ter Wet IB 2001.

Dusarduijn sluit af met een aantal opmerkingen over de niet-bezwaarmakers. De Hoge Raad¹³ heeft geoordeeld dat er juridisch geen verplichting bestaat tot rechtsherstel voor belastingplichtigen die niet zijn aangesloten bij de massaal bezwaar procedure, omdat sprake is van nieuwe jurisprudentie (de uitzondering van art. 45aa, aanhef en letter b, Uitvoeringsregeling Wet IB 2001). Ze werpt de vraag op of deze uitzondering wel had moeten worden toegepast. De Hoge Raad weegt volgens haar niet mee dat sprake is van dubbele mensenrechtenschending (namelijk de schending van het eigendomsrecht van artikel 1 EP en van het gelijkheidsbeginsel uit artikel 14 EVRM). Was de uitkomst anders geweest als was getoetst aan het evenredigheidsbeginsel? Volgens haar is toetsing aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in beginsel mogelijk nu de Uitvoeringsregeling Wet IB

⁹ Wet rechtsherstel box 3, nr. 36203 (onderdeel van het pakket Belastingplan 2023 c.a.).

¹⁰ Overbruggingswet box 3, nr. 36204 (onderdeel van het pakket Belastingplan 2023 c.a.).

¹¹ Antwoorden op drie sets Kamervragen van Nijboer (PvdA), Van Dijk (CDA) en Grinwis (CU) over het bericht 'Zwartsparder spint garen bij schrappen vermogenstaks', in de brief van 6 december 2022, nr. 2022-0000292600.

¹² Brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 28 april 2022, nr. 2022-0000132649.

¹³ HR 20 mei 2022, ECLI:NL:HR:2022:720, *BNB* 2022/89.

2001 geen wet in formele zin is. De Hoge Raad heeft wel duidelijk aangegeven dat de politiek anders kan beslissen over een compensatie. Inmiddels heeft het kabinet besloten om geen rechtsherstel te bieden aan de niet-bezwaarmakers.¹⁴

2.2 Situatie per 2026 (heffing naar werkelijk rendement - vermogensmutatiebelasting) - Kavelaars

Kavelaars trapt af met een terugblik op de periode kort voor de invoering van de vermogensrendementsheffing van box 3 in 2001. Toen hebben meer dan 30 hoogleraren (waaronder Essers en Kavelaars) een open brief aan de Staatssecretaris gestuurd op initiatief van Cnossen¹⁵, waarin werd gepleit om de toen voorgestelde box 3-wetgeving niet in te voeren. Een citaat uit deze brief:

“Mede in het licht van de voorafgaande overwegingen, zijn wij van mening dat het voor de hand liggende alternatief van de in het buitenland gangbare vermogenswinstbelasting, onvoldoende grondig is bestudeerd. Met name is het zinvol varianten te bezien die in de uitvoering zo eenvoudig mogelijk zijn om de handhaving van de juiste uitgangspunten zoals draagkracht en gelijkheid. Een belangwekkend alternatief ook is de belastingheffing over de jaarlijkse vermogensaanwas. De regering heeft beide alternatieven zonder deugdelijke argumenten buiten de orde verklaard.”

In deze brief zijn beide vormen van een vermogensmutatiebelasting genoemd; de vermogensaanwasbelasting en de vermogenswinstbelasting. Kavelaars is een groot voorstander van de laatstgenoemde variant. Tijdens zijn inleiding licht hij dit verder toe, waarbij hij heeft gekozen voor een economische insteek. Hij gaat onder meer in op de cijfers uit het IBO Vermogen in Nederland 2020.¹⁶ Hieruit blijkt dat het overgrote deel van het vermogen van Nederlandse huishoudens zit in pensioenen en in de eigen woning.¹⁷ Verder zit een groot deel van het vermogen in box 2 en niet in box 3. Opvallend is dat binnen de EU alleen Bulgarije, Cyprus, Luxemburg, Malta en Nederland geen vermogensmutatiebelasting hebben. Alle overige landen wel, die hebben namelijk een vermogenswinstbelasting.¹⁸

Recent heeft de Staatssecretaris in een brief de plussen en de minnen van de vermogensaanwasbelasting en de vermogenswinstbelasting geïnventariseerd.¹⁹ Een belangrijk punt is de voringevulde aangifte, die bij een vermogensaanwasbelasting goed uitvoerbaar is en bij een vermogenswinstbelasting niet, volgens de Staatssecretaris. Kavelaars erkent dat een vermogensaanwasbelasting twee belangrijke voordelen heeft, vanuit de overheid bezien. Ten eerste heeft deze belasting een redelijk stabiele belastingopbrengst (net als box 3 sinds 2001). Het tweede voordeel is dat met een vermogensaanwasbelasting ten opzichte van een vermogenswinstbelasting de heffing naar voren wordt gehaald. Deze voordelen rechtvaardigen in zijn optiek echter niet de keuze voor een vermogensaanwasbelasting. Hij is van mening dat ongerealiseerde vermogensmutaties niet in de heffing moeten worden betrokken omdat realisatie een onderdeel is van de draagkracht en economische beschikkingsmacht die beide aan de inkomstenbelasting ten grondslag (behoren te) liggen. Zolang de vermogensaanwas nog niet te gelde is gemaakt, kan deze nog niet worden geconsumeerd. Daarbij geeft hij het voorbeeld van een bezitting die in het eerste

¹⁴ Brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 20 september 2022, nr. 2022-0000229353.

¹⁵ S. Cnossen is emeritus-hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en aan de Universiteit van Maastricht.

¹⁶ IBO Vermogensverdeling - Licht uit, spot aan: de vermogensverdeling, rapport van 8 juli 2022, te raadplegen via www.rijksoverheid.nl.

¹⁷ Tabel 2.1 uit het hiervoor genoemde IBO Vermogensverdeling.

¹⁸ S. Cnossen en B. Jacobs, Belast alle werkelijke vermogensopbrengsten, net als andere landen, *ESB* 23 november 2021.

¹⁹ Brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 29 september 2022, nr. 2022-0000206548.

jaar in waarde stijgt en in het tweede jaar in waarde daalt. Dan zou er na het eerste jaar al belasting moeten worden betaald, terwijl daarna een verlies in aanmerking moet worden genomen. Een tegenargument is dat het vermogen te gelde kan worden gemaakt om de belasting over de vermogensaanwas te voldoen. Kavelaars benoemt dat niet elk type vermogen gemakkelijk te gelde kan worden gemaakt, onder meer bij onroerend goed ligt dit niet voor de hand.

Bij een vermogenswinstbelasting zijn de historische gegevens van belang. De oorspronkelijke waarde heeft invloed op de omvang van de later te realiseren winst. Kavelaars ziet het voorhanden zijn van historische gegevens niet als een probleem. We kennen dit systeem immers al: box 1, box 2 en de vennootschapsbelasting zijn ook vermogenswinstbelastingen. Bovendien beschikken de financiële instellingen over de exacte prijzen bij aan- en verkopen. Stel dat met ingang van 1 januari 2026 een vermogenswinstbelasting wordt ingevoerd, dan is de verkrijgingswaarde de waarde per die datum. Er hoeft dus niet te worden gegraven in de historie.

Er wordt ook gedacht over combinaties van vermogensaanwas- en vermogenswinstbelastingen. Cnossen en Jacobs stellen de combinatie voor van een vermogensrendementsheffing en een vermogenswinstbelasting, waarbij de eerstgenoemde een voorheffing is op de laatstgenoemde.²⁰ Kavelaars wijst op de complexiteit hiervan. Overigens heeft ook de Staatssecretaris aangegeven dat hij deze vorm complex vindt: er moeten twee heffingen worden uitgevoerd die over een lange periode met elkaar moeten worden verrekend.²¹

2.3 Box 2 - Hoogwout

Bij bespreking van box 3 kan box 2 niet onbesproken blijven. Van de één miljoen BV's in Nederland is 10% opgericht om geld in onder te brengen (de spaar-BV's), waarbij er gemiddeld 500.000 euro wordt ingebracht. Hoogwout stelt voorop dat de rechtsvorm van een BV eigenlijk is bedoeld voor de ondernemer. Hij maakt een vergelijking tussen de dga-werknemer en de ib-ondernemer. Wie ib-ondernemer is heeft geen keuzemogelijkheid (uitstelmogelijkheid) wat betreft de belasting over de jaarlijkse winst. Ook niet bij realisatie van stille reserves. Na inbreng van de onderneming in een BV is die mogelijkheid er wel: namelijk via het vaststellen van de omvang van het arbeidsinkomen (het salaris van de dga) en van het kapitaalsinkomen (het dividend).

In 2024 komt er een tariefdifferentiatie om de dga te prikkelen om dividend uit te keren en winstophoping in de BV tegen te gaan.²² Het gaat om een box 2-tarief van 24,5% tot een bedrag van € 67.000 (en 31% over het meerdere) en daarmee een voordeel van 4.355 euro per jaar. Voor dga's die gehuwd zijn kan het lonen gebruik te maken van de toerekening van het inkomen uit aanmerkelijk belang of de huwelijksvoorwaarden zodanig aan te passen dat het aandelenpakket tot de huwelijksgoederengemeenschap gaat behoren. Dan kan het lage tarief door ieder van de echtgenoten worden toegepast zodat tweemaal het voordeel van 4.355 euro wordt genoten. Het huwelijksvermogensrecht bepaalt wie van de echtgenoten de aanmerkelijkbelanghouder is. Vallen de aandelen waarop een aanmerkelijk belang betrekking heeft in een huwelijksgoederengemeenschap, dan gaat dit aanmerkelijk belang steeds beide echtgenoten, ieder voor de helft, aan.²³

²⁰ S. Cnossen en B. Jacobs, *Belast alle werkelijke vermogensopbrengsten, net als andere landen*, ESB 23 november 2021.

²¹ Brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 29 september 2022, met kenmerk 2022-0000206548.

²² Belastingplan 2023, 36202, nr. 3, paragraaf 4.12.

²³ Hoge Raad 10 maart 2006, ECLI:NL:PHR:2006:AU2004, BNB 2007/15.

De tariefdifferentiatie in 2024 leidt bij een winst van de BV van 200.000 euro en een inkomen uit aanmerkelijk belang van 67.000 euro voor een dga²⁴ tot een gecombineerde ib/vpb-druk van 48,8% en komt daarmee dicht bij het toptarief van box 1. Hoogwout benoemt dat er dan nog maar een kleine slag gemaakt moet worden door de wetgever om de dga-werknemer tegen hetzelfde tarief te belasten als andere werknemers of ondernemers in box 1 (49,5%). Ook in de bouwstenennotitie²⁵ worden mogelijkheden genoemd die hier aan bijdragen, waaronder het afschaffen van het lage vpb-tarief (fiche 18) en de introductie van een forfaitair rendement in box 2 (fiche 25).²⁶ Een forfaitair rendement verlaagt de prikkel om geld (op) te sparen in de BV. We kennen deze techniek al van de vrijgestelde beleggingsinstelling (vbi) en het buitenlandse beleggingslichaam.²⁷

Hoogwout verwacht dat de spaar-BV's blijven bestaan omdat het toekomstige regime van box 3 voor spaarders en beleggers mogelijk nog minder voordelig wordt dan voorheen het geval was, bijvoorbeeld als een vermogensaanwasbelasting wordt ingevoerd. Dan moet de belastingplichtige jaarlijks vermogen liquide beschikbaar hebben om de belasting van te kunnen betalen. Het uitstellen van belastingheffing naar de toekomst door middel van een spaar-BV zal dan aantrekkelijk blijven.

3. Debat

Na de inleidingen op het onderwerp gaat het debat van start, waarbij vier stellingen worden geponeerd.

3.1 Stelling 1

*Een ethisch gedreven belastingadviseur zou tegen zijn klanten zeggen:
"Laat dat box 3-bezwaar toch zitten, je bent vermogend genoeg..."*

Dusarduijn werpt de vraag op in hoeverre deze stelling met ethiek te maken heeft. Volgens Van den Wijngaart²⁸ wil ethiek niet zeggen dat je het nadeel wel kunt lijden. Regelgeving moet gelijk zijn, ongeacht je vermogenspositie. Meulendijks²⁹ belicht de stelling van een andere kant. Het behandelen van de bezwaren door de Belastingdienst kost veel tijd, energie en maatschappelijk geld. Vanuit een praktische gedachte kan worden gezegd dat de Belastingdienst nu niet toekomt aan de eigenlijke taak. In dat kader werpt Essers de vraag op of deze discussie draait om belastingrecht of belastingpolitiek. Hij wijst daarbij op de 'massaal bezwaar plus-procedure', die maakt dat de niet-bezwaarmakers met box-3-inkomen toch aanspraak kunnen maken op compensatie als de Hoge Raad in die zin oordeelt in een vergelijkbare zaak. Essers merkt op dat de Hoge Raad al heeft geoordeeld dat de niet-bezwaarmakers formeel geen recht hebben op rechtsherstel.³⁰ Het is een politieke afweging en het is daardoor volgens hem merkwaardig om deze vraag aan de Hoge Raad voor te leggen.

Bavinck³¹ stelt dat er beleggers zijn die in de jaren 2017 tot en met 2022 ongelofelijk goede jaren hebben gekend, en jaren waarin het minder goed ging. Wie ethisch wil handelen kan overwegen om het bezwaar achterwege te laten als over de gehele periode bezien het forfaitaire rendement is

²⁴ Uitgaande van één aandeelhouder.

²⁵ Bouwstenen voor een beter belastingstelsel, rapport van 18 mei 2020, te raadplegen via www.rijksoverheid.nl.

²⁶ Ook in het rapport van de Commissie Van Dijkhuizen uit 2013 is de introductie van een forfaitair rendement voor box 2 opgenomen.

²⁷ Art. 4.14 Wet IB 2001.

²⁸ B.I.M. van den Wijngaart is ex-partner van Auxilium Adviesgroep BV.

²⁹ I. Meulendijks is werkzaam bij de Belastingdienst.

³⁰ HR 20 mei 2022, ECLI:NL:HR:2022:720, *BNB* 2022/89.

³¹ C.B. Bavinck is oud-raadsheer van de Hoge Raad.

behaald. In dit kader merkt Essers op vanaf 2023 de middelingsregeling wordt afgeschaft, omdat deze te weinig gebruikt zou worden en te moeilijk zou zijn.³² Essers is van mening dat de middelingsregeling juist behouden moet blijven. Dusarduijn is het daarmee eens.

Olivier³³ is van mening dat een professionele belastingadviseur aan zijn cliënt de verschillende opties moet voorhouden. Een daarvan is het berusten in de aanslag. Wellicht snijdt de belastingadviseur zich in de vingers met dit voorstel, want dan volgen er geen te declareren werkzaamheden. Maar als de optie niet wordt gegeven, getuigt dit niet van professionaliteit.

Dusarduijn bedankt iedereen die heeft gereageerd op deze ingewikkelde stelling. Zij erkent dat het goed is om na te gaan wat de bezwaren aan uitvoeringslasten teweeg brengen. Wat zij ook belangrijk vindt is dat belastingplichtigen die uitvoeringslasten al jarenlang tegengeworpen krijgen. Er had al veel eerder geïnvesteerd moeten worden in de uitvoeringtaak (ict en werkdruk). Ze vindt het echter niet ethisch dat de staatssecretaris zou opwerpen om het bezwaar te laten zitten, vanwege diens wetgevende taak.

3.2 Stelling 2

Een vermogenswinstbelasting is superieur ten opzichte van een vermogensaanwasbelasting

Een meerderheid van de zaal is het met deze stelling eens. Ootes³⁴ is het oneens met de stelling; zij verwacht dat een vermogenswinstbelasting leidt tot het oeverloos vooruitschuiven van winsten, net als vóór 2001. Een vermogensaanwasbelasting is volgens haar een gelijkmatiger belastingheffing. Bavinck wijst op de waarderingsproblemen die zich voordoen bij aandelenhandel met een groot aantal verwervingen per dag, bijvoorbeeld als er tegentransacties zijn waaraan een negatieve post is gekoppeld die de belasting drukt. Wat betreft beursaandelen is hij van mening dat in de winstsfeer op werkelijke waarde zou moeten worden gewaardeerd. Beursgenoteerde aandelen zijn quasi-liquide middelen omdat ze op elk moment kunnen worden omgezet. Steeds is op 1 januari van het jaar duidelijk hoeveel de winst is en kunnen aandelen te gelde worden gemaakt om de belasting van te betalen. Essers noemt dat goed koopmansgebruik de ruimte biedt om hiervoor te kiezen, en dat dit bijvoorbeeld bij verliesjaren fiscaal interessant kan zijn.

Bartel³⁵ vraagt of bij een vermogenswinstbelasting rekening wordt gehouden met inflatie en verwijst naar het rapport van Hofstra.³⁶ Kavelaars antwoordt dat in ons huidige systeem in box 1, box 2 en de vennootschapsbelasting niets wordt gedaan met inflatie. Als we wel rekening willen houden met inflatie, moet dit naar zijn mening integraal gebeuren. Het is immers niet een probleem dat alleen box 3 aangaat.

Kavelaars staat nog kort stil bij de waarderingsproblematiek die zich kan voordoen bij een vermogenswinstbelasting, waarbij hij onder meer rechten van erfpacht als voorbeeld noemt. De afsluitende opmerking van Kavelaars bij deze stelling is dat het fiscale systeem er niet toe moet leiden dat belastingplichtigen worden gedwongen tot verkoop van bezittingen over te gaan, om belasting te kunnen voldoen. Dat is vanuit economisch perspectief verstorend.

3.3 Stelling 3

³² Belastingplan 2023, 36202, nr. 3, paragraaf 4.5.

³³ J. Olivier is voorzitter van de beroepsvereniging voor juristen werkzaam bij de decentrale overheid.

³⁴ Y. Ootes is werkzaam bij de Belastingdienst.

³⁵ J.C.K.W. Bartel maakte voorheen deel uit van de Raad van State.

³⁶ H.J. Hofstra, Inflatieneutrale belastingheffing, Rapport uitgebracht aan de Minister van Financiën in 1977.

Bij de belastingheffing van de aanmerkelijkbelanghouder en de achterliggende vennootschap moet onderscheid worden gemaakt ten opzichte van de winst die wordt behaald met de arbeid van de aanmerkelijkbelanghouder en het kapitaal

Hoogwout licht toe dat het arbeidsinkomen van de dga gelijk moet worden belast als dat van de ib-ondernemer. Het verschil in belastingdruk wordt met het Belastingplan 2023 kleiner gemaakt. Hetzelfde spanningsveld is ook ontstaan ter zake van spaar-bv's en box 3, en kan arbitrage opleveren.

Gunnewijk³⁷ stelt de vraag of voor de verschillende tarieven mag worden geopteerd. Want een dga die een doktersattest overlegt over overspannenheid kan geen arbeid leveren. Dan zou de volledige winst een kapitaalsinkomen zijn, tegen een lager tarief. Hoogwout antwoordt dat er van keuze geen sprake moet zijn, zodat de belasting op arbeidsinkomen op de in zijn inleiding genoemde 49,5% uitkomt.

3.4 Stelling 4

Als er een vermogensaanwasbelasting wordt geïntroduceerd voor box 3, moet die dan ook gelden voor box 2? Of blijft voor box 2 een vermogenswinstbelasting gelden?

Hoogwout benoemt dat als het een vermogenswinstbelasting blijft, het voor de belegger in box 3 aantrekkelijk blijft om vermogen naar box 2 over te hevelen. Verhoeven³⁸ stelt de vraag waarom van box 3 geen vermogensbelasting wordt gemaakt. Volgens de Hoge Raad wordt het inkomen niet goed belast, maar bij een echte vermogensbelasting spelen die bezwaren volgens hem niet. Dusarduijn benoemt dat het Europese Hof van Justitie de last altijd afweegt tegen het inkomen uit het vermogen. Dit betekent dat dezelfde bezwaren blijven bestaan. Daarnaast werpt zij de vraag op hoe bij een vermogensbelasting moet worden omgegaan met een vermogende belastingplichtige die ziektekosten heeft of partneralimentatie betaalt. Essers benoemt dat het niet mogelijk is om tot een zuivere vermogensbelasting te komen.

Verhoeven noemt als voorbeeld een belastingplichtige die uitsluitend belegt in goud. Dat is iemand met draagkracht. Hoe werkt dit uit onder een vermogensmutatiebelasting? Kavelaars en Dusarduijn stellen dat deze belastingplichtige ook onder de vermogensaanwasbelasting of vermogenswinstbelasting in de inkomstenbelasting wordt betrokken. Verhoeven concludeert dat bij een gelijkblijvende waarde van het goud, de belastingplichtige geen belasting is verschuldigd.

Essers sluit de middag af. Hij vraagt om een groot applaus voor de inleiders Dusarduijn, Kavelaars en Hoogwout. Hij bedankt alle aanwezigen en nodigt hen uit voor de borrel.

³⁷ P. Gunnewijk is docent belastingrecht bij Avondopleidingen SKO.

³⁸ B. Verhoeven is gepensioneerd en was werkzaam bij het Ministerie van Financiën.